

4.6 Barne- og ungdomsvern (VO nr. 50)

4.6.1 Innledning

Virksomhetsområdet omfatter barneverntjenestens administrasjon, barneverntiltak i familien, barneverntiltak utenfor familien, botiltak for enslige mindreårige flyktninger og ungdomskontakt.

Hovedmål:

Sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling får nødvendig hjelp, omsorg og beskyttelse til rett tid, bidra til at barn og unge møtes med trygghet, kjærlighet og forståelse, og at alle barn og unge får gode og trygge oppvekstvilkår (bvl § 1-1).

4.6.2 Oversiktstabeller

Tabell 4.6.2.1 Personalressurser (årsverk)

	31.12.2017	Budsjett 2018	Forslag 2019	Forslag 2020	Forslag 2021	Forslag 2022
Årsverk samlet	57,95	60,75	72,77	72,77	72,77	72,77

I k.sak 44/2018 ble det opprettet 2 årsverk til ressursteam, 1 årsverk barneteamleder og 1 årsverk barnevernvaktleder til Ringsaker interkommunale barnevernvakt. Som en konsekvens av at Ringsaker blir vertskommune for ny interkommunal barnevernvakt fra 1.1.2019, opprettes det totalt 8,02 årsverk barnevernkonsulenter i turnus til barnevernvakta.

Tabell 4.6.2.2 Drifts- og investeringsbudsjett (kr 1.000)

	Regnskap 2017	Budsjett 2018	Forslag 2019	Forslag 2020	Forslag 2021	Forslag 2022
Driftsutgifter	98 286	87 357	100 472	100 472	100 472	100 472
Driftsinntekter	30 912	16 201	26 881	26 881	26 881	26 881
Netto driftsutgifter	67 374	71 156	73 591	73 591	73 591	73 591
Investeringsutgifter	0	0	0	0	0	0
Investeringsinntekt	0	0	0	0	0	0
Netto investeringsutgifter	0	0	0	0	0	0

4.6.3 Behovsvurderinger

Barnevernets arbeid er i utvikling, med endringer i struktur, oppgavefordeling og lovtekst. Enkelte endringer har trådt i kraft i 2018, og et helt nytt lovforslag blir sendt på høring i 2019. Fra 2018 har barnevernloven fått ny formålsbestemmelse, som er gjengitt under hovedmål. Loven er blitt en rettighetslov, som sikrer barns rett til nødvendige barneverntiltak. Barns medvirkning har fått en sterk posisjon. Dette gjenspeiles også i samarbeidet med barn og unge med barnevernserfaringer, som for eksempel «Barnevernproffene» og «Landsforeningen for barnevernsbarn».

Akuttberedskap – Ringsaker interkommunale barnevernvakt

Alle kommuner skal ha barnevernberedskap utenfor kontortid. Dagens ordning i Ringsaker omfatter kjøp av tjenester fra en privat barneverninstitusjon. Staten har fastslått at det ikke er anledning til å overlate myndighetsutøvelse til private aktører. Nåværende barnevernvaktordning dekker dessuten ikke tidsrommet etter midnatt på hverdager og heller ikke på dagtid i helgene.

Nåværende samarbeidskommuner har bedt Ringsaker om å påta seg vertskommuneansvar for en ny interkommunal barnevernvakt med oppstart 1.1.2019. I alt 15 kommuner i Østerdalen, Hedemarken og Gudbrandsdalen vil slutte seg til barnevernvakta, som gir et befolkningsgrunnlag på om lag 182.000 innbyggere.

Enhetens budsjett er styrket med 1,010 mill. kroner til inndekking av økte utgifter knyttet til rollen som vertskommune for den nye interkommunale barnevernvakta fra og med 2019.

Barneverntjenesten

Tabell 4.6.3.1 Barneverntjenesten i Ringsaker, antall barn med melding og undersøkelse i året

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Pr. 31.8.2018
Antall barn med melding	377	409	339	387	321	377	223
Antall meldinger hele landet	-	52 553	52 996	54 396	58 254	58 580	-

Kilde: IKT-verktøyet Familia (Ringsaker), SSB/KOSTRA (Landet)

Etter mange år med stigende meldingstall, ser antallet ut til å ha stabilisert seg. Likevel har antallet fristoverskridelser økt i Ringsaker, som vist i tabell 4.6.3.2.

Tabell 4.6.3.2 Overholdelse av undersøkelsesfrister og andel henleggelse av undersøkelser

	Antall avsluttede meldinger og undersøkelser		Fristoverskridelse %		Henleggelse %	
	Ringsaker	Hedmark	Ringsaker	Hedmark	Ringsaker	Hedmark
2015, hele året	379	2 145	2,5	8,5	59,0	62,5
2016, hele året	324	2 216	2,0	9,0	62,0	66,0
2017, hele året	360	2 253	4,2	4,0	60,0	65,8
2018, 1. kvartal	77	599	11,7	3,5	48,1	58,6
2018, 2. kvartal	63	566	28,6	5,1	57,1	68,0

Kilde: Fylkesmannens kvartalskontroll

Tabell 4.6.3.3 viser antall barn i tiltak pr. 31.12. og ikke i løpet av året. Barn i tiltak utenfor hjemmet (fosterhjem, beredskapshjem, institusjon og bofellesskap) omfatter også enslige mindreårige, og bidrar følgelig til å øke antallet i kategorien, sammenlignet med kommuner uten bofellesskap.

Tabell 4.6.3.3 Barn med tiltak fra barneverntjenesten i Ringsaker pr. 31.12. hvert år, samt pr. 30.6.2018

Antall barn med tiltak pr. 31.12.	2012	2013	2014	2015	2016	2017	30.6.2018
Barn i fosterhjem/institusjon/bofellesskap	76	87	92	101	109	106	103
Foreldre- og barn-plasseringer	3	2	1	0	0	0	1
Barn med hjelpetiltak i hjemmet	158	131	174	160	136	169	166
Sum antall barn med tiltak	234	219	267	261	245	275	269
- Herav unge over 18 år	22	19	17	20	26	27	27

Kilde: IKT-verktøyet Familia

Tabell 4.6.3.4 viser ressursbruk, antall barn i tiltak og produktivitet i form av antall saker pr. stilling, sammenlignet med landsgjennomsnittet og nabokommuner.

Tabell 4.6.3.4 Ressursutnyttelse, dekningsgrad og produktivitet 2017

	Ringsaker	Landet	Gr. 13	Hamar	Stange	Gjøvik
Netto driftsutgifter pr. innbygger 0 - 17 år	7 367	7 978	7 565	8 743	7 099	7 112
Netto driftsutgifter pr. barn utenfor hjemmet	367 161	364 654	369 091	306 196	309 188	187 465
Brutto driftsutgifter pr. barn i barnevernet	34 367	46 496	44 682	42 435	49 321	44 682
Brutto driftsutgifter pr. barn med hjelpetiltak	35 075	37 963	39 698	209 329	66 167	26 107
Brutto driftsutgifter pr. barn utenfor hjemmet	503 424	432 387	453 275	343 351	325 578	504 542
Barn 0-17 år m/barnevernundersøkelse, %	5,4	4,9	4,7	5,2	4,2	6,0
Barn/unge m/barneverntiltak 0-17 år, %	4,1	3,9	3,6	3,2	3,3	4,5
Barn 0-17 år med tiltak utenfor hjemmet, %	1,2	1,3	1,2	1,4	1,1	1,8
Fagstillinger pr. 1.000 barn 0-17 år	4,5	4,8	4,7	4,5	4,0	5,0
Barn m/undersøkelse eller tiltak pr. årsverk	23,9	19,9	19,8	19,5	17,4	19,6

Utgifter til barnevern har økt i Ringsaker, men ligger fortsatt under landsgjennomsnittet. Høye brutto utgifter til barn som bor utenfor hjemmet skyldes dels bosetting av enslige mindreårige og dels at

flere ungdommer bor i gode, lokale institusjonstiltak. Ringsaker har flere barnevernundersøkelser og flere barn som mottar hjelpetiltak i hjemmet enn landsgjennomsnittet. Barn med tiltak utenfor hjemmet ligger like under landsgjennomsnittet. Hver medarbeider i Ringsaker har flere barn å følge opp enn landsgjennomsnittet og i nabokommunene. Høye brutto utgifter til barn med tiltak utenfor hjemmet innebærer at Ringsaker vil komme uheldig ut av ny betalingsordning fra 2020. Det legges opp til organisering av arbeidet som kan bidra til at flere ungdommer mottar ettervern direkte fra barneverntjenesten, i stedet for gjennom tjenestekjøp fra institusjonen hvor de har bodd. Enheten er tilført kr 338.000 i budsjettet for å styrke ettervernet.

Budsjettforslaget bygger på forutsetningen om at det er mulig å redusere antall ungdommer i institusjon og akutttiltak i løpet av 2019, til det antallet som mottok slike tiltak i første halvår 2018. Dette dreier seg om tilfeldige variasjoner som barneverntjenesten alene ikke kan regulere, som for eksempel rusmisbruk hos ungdom, og som ikke lar seg løse med lavterskeltiltak eller andre lokale tiltak. Som følge av økt alvorlighetsgrad i familiene det arbeides med, er enkle hjelpetiltak av velferdskarakt mindre aktuelle. Innsatsen dreies mot omsorgsendrende og foreldrestøttende tiltak. En velger å redusere tiltak rettet utelukkende mot barn, og i stedet legge om virksomheten til tilskudd som muliggjør at foreldre og barn kan gjøre aktiviteter sammen.

Barneverntjenestens budsjett er styrket med kr 317.000 som kompensasjon for økte KS-satser utover generell prisstigning i forbindelse med utgiftsdekning ved bruk av fosterhjem, og med kr 53.000 for å dekke opp for økt kommunal egenandel ved bruk av institusjon og beredskapshjem for barn.

Bosettingstiltak for enslige mindreårige asylsøkere

Bosettingstiltak for enslige mindreårige (BEMA) som har fått asyl i Norge omfatter ti ungdommer til enhver tid, fordelt på to boliger. Ringsaker er en av 13 kommuner i landet som blir prioritert for å ta imot ungdom til bosetting, basert på gode resultater og god organisering av tiltaket. Økonomien i tiltaket avhenger av antallet og alderen på de bosatte. Den ene boligen er besluttet solgt, og ved anskaffelse av ny bolig, bør det vurderes om det vil være tjenlig å tilrettelegge for et samarbeid mellom barnevernvakta og BEMA om kriseplasser for eldre barn og ungdom, for å unngå transport til akuttinstitusjoner og beredskapshjem i kriser. Dette kan gi innsparing sammenlignet med dyre institusjonsplasser, i tillegg til at det kan gi inntekter fra barnevernvaktas samarbeidskommuner ved behov for akutte tiltak til ungdom fra andre kommuner. Det er innarbeidet en reduksjon i BEMAs utgifter med kr 473.000. Budsjettet til BEMA er blitt styrket med kr 89.000 for å kompensere for prisstigning utover driftstilskuddet som BEMA får tildelt. I tillegg er tjenesten styrket med kr 8.000 til økte husleieutgifter utover prisstigningen.

Familiens Hus

Familiens hus er en tverrfaglig arena for tidlig innsats og foreldrestøttende tiltak. Det tverrfaglige samarbeidet gjennom Familiens hus bidrar til utvikling av en bredere tiltaksvidde, som er i tråd med barnevernplanens intensjoner. Barneverntjenesten bidrar innenfor forskjellige evidensbaserte metoder med formål om å styrke foreldrekompetanse. Koordinator for kommunens satsing på «Tidlig innsats barn i risiko» er ansatt i enheten. Lavterskeltiltak i form av foreldreveiledningstiltak i grupper og individuelt, som ICDP, De utrolige årene og Circle of Security drives ved hjelp av midler fra Helsedirektoratet, administrert av barneverntjenesten og fordelt på personalressurser i barnevern, PPT og helsestasjoner. Tildelingskriteriene er endret, slik at 2018 er det siste tilskuddsåret. Det vil innebære en reduksjon i foreldrestøttende lavterskeltiltak i Ringsaker fra og med 2019.

Ungdomskontakten

Ungdomskontakten (UK) er et lavterskeltilbud for ungdom i alderen fra 13 til 23 år som fokuserer på forebyggende psykososialt arbeid. UK tilbyr individuell oppfølging, gruppetiltak og familieveiledning i tillegg til åpne aktiviteter, og disse kan benyttes av alle. Antallet individuelle henvisninger til UK er økende. Aktuell problematikk kan være lettere angst og depresjoner, belastninger i hjemmet og

relasjonsproblemer til jevnaldrende. Ringsakers ungdomsundersøkelse, sammen med funn i andre undersøkelser, viser en økende tendens i problematikk relatert til psykisk helse blant ungdom. UK har en fleksibel oppgavefunksjon og organisering.

Det arbeides med tidlig tverrfaglig innsats mot rus blant ungdom generelt, og med individuelle tiltak overfor enkeltungdommer. Tiltaket kalles «Tidlig intervensjon unge og rus» (TIUR). I perioden januar til august 2018 har 42 ungdommer fått individuell oppfølging gjennom TIUR. Ungdomskontakten implementerte i år «Cannabis program for ungdomsfamilier» (CPU) og arbeider med opprettelse av et eget nettverk i samarbeid med Asker kommune. Ungdomskontakten har også utviklet egne arbeidsmåter for oppfølging av ungdom med skolefravær. Prosjektperioden gikk ut i 2017, og det er årsaken til at antallet ungdom med Los-tiltak er redusert. Det arbeides fortsatt etter metoden, i den grad personalressursene strekker til.

Tabell 4.6.3.5 Aktivitet Ungdomskontakten 2012-2017, samt januar-august 2018

Type tiltak	2012	2013	2014	2015	2016	2017	jan-aug 2018
Antall ungdom med individuell oppfølging	102	121	140	141	163	159	148
Antall ungdom i lukkede gruppetiltak	70	77	42	61	51	45	41
«TIUR»-oppfølging	28	49	46	51	59	43	42
«Los» (oppfølging av skolefravær)	-	-	4	18	21	28	18
Antall ungdom med familiesamarbeid	46	63	90	89	78	78	80

4.6.4 Resultatmål – styringskort

Fokusområde og indikatorer	Målemetode /kilde	Mål
Brukere		
Tjenester tilpasset brukernes behov		
Tilfredshet med tjenestene	Brukerundersøkelse	5,0
Kvaliteten på tjenestene	Brukerundersøkelse	5,0
Dialog med brukerne		
Tilfredshet med samarbeid og medvirkning	Brukerundersøkelse	5,0
Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse	5,0
Medarbeidere		
Engasjement og kompetanse		
Brukernes tilfredshet med ansattes engasjement og kompetanse	Brukerundersøkelse	5,0
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Læring og fornyelse		
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Medarbeiderskap		5,0
Organisasjon		
Arbeidsmiljø		
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljø	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Sykefravær	Visma HRM (Ansatt)	8,6 %
Ledelse		
Ansattes tilfredshet med ledelsen	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Ledelse (et samlet resultat av andre indikatorer)		5,0
Økonomi		
Økonomistyring		
Avvik i % hittil i år, regnskap ift. budsjett	Regnskap/budsjett	0 % +
Avvik i %, årsprognose ift. budsjett	Regnskap/budsjett	0 % +

4.6.5 Standardendringer og nye driftstiltak

Reduksjon i driftsutgifter

Det er innarbeidet generell innsparing i budsjettet på kr 356.000 innenfor ulike driftsarter og tjenester.

Refusjon for 5 % administrasjonsutgifter fra barnevernvakta

Etter avtale med samarbeidskommunene, gjøres det et anslag tilsvarende 5 % av barnevernvaktas budsjett som kompensasjon for Ringsaker kommunes administrative merarbeid. Dette er innarbeidet i enhetens budsjett med en inntekt på kr 335.000.

Økte utgifter ny interkommunal barnevernvakt

Alle kommuner er pålagt å ha barnevernberedskap til enhver tid. Ringsaker kommune tar 1.1.2019 på seg rollen som vertskommune for en ny interkommunal barnevernvakt. Utvidelsen fra dagens drift med begrenset åpningstid vil gi økte utgifter, og budsjettet er styrket med 1,010 mill. kroner til dette.